

Yeni Safak, 12 Haziran 1999

Şartlı yenilgi

İki taraftan biri diğerini yendiği zaman ne olacak? Zafer kazanan dize getirdiğini tamamen etkisiz mi bırakacak; yoksa onun etkili olmak hakkını kabul ederek kendi denetiminde kalmasını mı temin edecek? Galip gelen taraf, sırf karşındakini yenilgiye uğrattığı için bu iki durumdan keyfi isterse birini, keyfi isterse diğerini seçecek rahatlıkta değildir. Şartları mağlubiyete uğrayanın kendine biçtiği değer belirlenir. Bir bakıma yenilmiş olanın ne olacağı bizzat yenilenin seçmesine kalmıştır. Yenildiği için hayat imkânlarının tükendiğini düşünenler muzaffer olanın dayattığı her şeye rıza gösterir. Yenilmek yok olmak değildir diye düşünenler ise yok olmayı göze alışlarının bedelini galibiyet mevkiine oturma ödetirler.

Bunun neden böyle olduğunu anlamak için hiçbir çatışmanın bir zayıfla bir kuvvetli arasında cereyan etmediğini hatırlamalıyız. Yalnızca iki kuvvetli arasında çatışma çıkar. Yani belli bir kuvvet sınırının üstünde kalanlar birbiriyle çatışır. Kuvvetli kuvvetliyle çatışır demek iki tarafın denk güçlere sahip olduğunu söylemek değildir. Elbette bunlardan biri diğerinden belli alanlarda daha güçlüdür; ama onunla çatışmaya girenin güvendiği bir özelliği (gücü) vardır. İki kuvvetli unsur kendi kuvvetlerinin neye yettiğini görmek ve göstermek için ortaya çıkmazlar. Böyle olsaydı giriştikleri eyleme çatışma adını vermez, yarışma derdik. Çatışma her ikisinin de göz koyduğu bir şeyi ele geçirmeye hangisinin gücünün yettiğini görmek ve göstermek için olur. Dolayısıyla galip gelen taraf göz koyduğu şeyi ele geçiren taraftır. Hasımını yenmiştir; ama hasımını ele geçirmiş değildir.

Mağlup olan taraf ele geçirmekte başarısız kaldığı her ne ise, ondan mahrum kalmakla varlığının hiçbir anlamı kalmayacağını düşünürse yenilmiş olmakla muzaffer gücün eline geçtiğini düşünür. Böylesi bir yenilginin herhangi bir şartı olamaz. Buna mukabil eğer mağlup taraf yenilmiş olmakla sadece göz koyduğu şeyden mahrum kaldığını, mağlubiyetin kendini kaybetmek olmadığını düşünürse uğradığı yenilgi ancak şartlı yenilgi olabilir. Üstelik bu durumda şartları koyan mağlup taraftır. Zira muzaffer olana şartlarını kabul etmediği taktirde varlığından vazgeçmeye kararlı olduğunu göstermektedir. Galip gelen mağlup olanın şartlarını niçin kabul eder? Çünkü o bir hiç üzerinde zafer kazanmış olmak durumuna düşmek istemez. Yendiği, dize getirdiği bir unsurun mevcudiyetini gözetir.

Siyasi çatışmada mağlubiyete uğrayan taraf galip olanla ilişkilerini "Ben artık çatışmaya girerken taşıdığım özellikleri bünyemde barındırmıyorum" diyerek düzenlemeye girişmişse bir anlamda varlığından vazgeçmiş, hiçe indirgenmeyi kabullenmiştir. Yenildiği halde, "Ben sadece göz koyduğum şeyi ele geçirmekte başarısızlığa uğradım; mağlubiyetim mevcudiyetimin inkârı anlamına gelmez" diyerek galip olanla ilişkilerini düzenleme çabası gösteren ise yenilgisini kabul edişinin şartlarını muzaffer tarafa kabul ettirir. Zaferi kazanan kazandığı zaferi korumak için mağlubiyete uğrayanların hangi şartlar dahilinde denetim altında tutulabileceği gerçeğine sırt çeviremez.

İSMET
ÖZEL